

Raportti Saamelaisnuorten taidetapahtuma 2021

Raapoort Sáminuorái taaidátábáhtus 2021

Raportt Sää'mnuõri čeä'ppvuõdpei'v 2021

Raporta Sámenuoraid dáiddadáhpáhus 2021

Anni-Sofia Niittyvuopio

1. Saamelaisnuorten taidetapahtuma on värikäs tapahtuma - tavoitteet

Saamelaisnuorten taidetapahtuma on ollut nuorten kulttuuri- ja taideharrastajien ensimmäinen areena jo viiden vuosikymmenen ajan. Monet nykyisin tunnetuista eri alojen saamelaistaiteilijoista ovat saaneet tapahtumista ensimmäisen näyttämönsä ja äidinkielen yleisönsä. Taidetapahtuma vahvistaa saamelaislasten- ja nuorten yhteenkuuluvuutta ja identiteettiä, harrastuksia sekä saamen kielten käyttöä ja oppimista.

Taidetapahtumaan kutsutaan vuosittain kaikki saamelaislapset- ja nuoret sekä saamen kielten tai saamenkielisessä opetuksessa olevat lapset ja nuoret. Taidetapahtumassa he pääsevät kehittämään omaa kielitaitoaan sekä luomaan elinikäisiä kokemuksia ja yhteyksiä muihin saamelaislapsiin ja -nuoriin ympäri maan.

Saamelaisnuorten taidetapahtuma on iloinen ja värikäs tapahtuma, johon valmistaudutaan koko vuoden ajan erityisesti kouluissa. Opettajat ovat sitoutuneet tapahtumaan osallistumiseen ja nuorten ohjaamiseen. Tapahtumassa nuoret pystyvät kehittämään taitojaan, näyttämään osaamistaan muille ja saavat innostavaa palautetta raadilta sekä isolta joukolta paikallisia ja muualta tulleita vieraita.

Taidetapahtuman teemaksi valikoituu vuosittain valtakunnallisen teeman lisäksi myös saamelaiseen kulttuuriin liittyvä taiteenlaji. Taidetapahtuma kannustaa lapsia ja nuoria luovuuteen ja kokeilemaan uusia lajeja. Monitaiteisen tapahtuman teemat ovat vaihdelleet mm. kuvataiteen, runokilpailun, bändisoiton, sarjakuvan, lyhytelokuvan, roolipukujen, saamenpuku- ja käsityönäytösten sekä joiku- ja musiikkityöpajojen välillä.

Saamelaisnuorten taidetapahtumassa valitaan saamelaisnuorten edustajat valtakunnalliseen Nuori Kulttuuri -tapahtumaan. Uudistunut valtakunnallinen tapahtuma järjestetään joka toinen vuosi verkkotapahtumana. Valtakunnallinen tapahtuma tarjoaa saamelaisnuorille mahdollisuuden esittää omaa osaamistaan vielä suuremmalle yleisölle ja siten kehittää taitojaan.

Saamelaisnuorten taidetapahtumalla on pitkät perinteet, sillä sitä järjestetty 1970-luvun alun vuosisaakka. Saamelaiskäräjät on järjestänyt tapahtumaa vuodesta 1998 lähtien. Pitkiä perinteitä kunnioitetaan edelleen tapahtumia järjestettäessä. Taidetapahtuman nettisivuille www.saamelaisnuortentaidetapahtuma.com on kerätty kuvia ja tietoa taidetapahtumista vuodesta 1994 alkaen.

Taidetapahtuman järjestämisestä vastaavat Saamelaiskäräjien koulutus- ja oppimateriaalilautakunta sekä koulutus- ja oppimateriaalitoimisto. Lisäksi järjestelyihin osallistuvat saamelaisalueen kunnat, Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto ja eri keskuksset sekä saamelaisjärjestöt. Koulujen rooli tapahtumassa on suuri ja yhteistyö taidetapahtumatyöntekijän ja koulujen välillä on suuressa arvossa. Tapahtumaa rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

2. Tapahtuman järjestelyt

Saamelaisnuorten taidetapahtuma 2021 järjestettiin 18.5. verkkotapahtumana ja sen teemana olivat videot, joilla lapset ja nuoret kertoivat missä he ovat taitavia. Tapahtuman verkkolähetystä pystyi seuraamaan ilmoittautuneille lähetetyn Teams-linkin ja julkisen www.sajos.fi/live osoitteen kautta.

Koulutus- ja oppimateriaalilautakunta nimitti Saamelaisnuorten taidetapahtumaa suunnittelevan työryhmän 25.11.2021. Taidetapahtuma työryhmä aloitti tapahtuman suunnittelun tuttuun tapaan vuoden 2021 alussa. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston

toiminnalle ja Saamelaisnuorten taidetapahtuman järjestämiselle 173 000 euron valtionavustuksen. Taidetapahtuman verkkolähetyksen järjestämisen osuus avustuksen kokonaisuudesta oli 30 000 euroa.

Taidetapahtumatyöntekijän määräaikainen tehtävä ilmoitettiin haettavaksi heti avustuspäätöksen tultua. **Anni-Sofia Niittyvuopio** työskenteli taidetapahtumatyöntekijänä 17.3.-15.6.2021. **Eeva Mäkinen** palkattiin taidetapahtuman verkkotuottajaksi 40 % työajalla ajalle 29.3.-28.5.2021.

Taidetapahtuma toteuttamisesta vastasi taidetapahtumatyöntekijä, joka toimi Saamelaiskäräjien koulutus- ja oppimateriaalitoimiston työntekijänä. Lisäksi tapahtuman järjestelyihin osallistuivat **Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto**, **lastenkulttuurikeskus Mánnu** ja **Saamelaismusiikkikeskus**. Ääni- ja valotekniikasta sekä verkkolähetyksen toteutuksesta vastasivat **Sajoksen palveluyksikkö** ja **Saamelaisalueen koulutuskeskuksen media-alan opiskelijat**.

Perinteisten työpajojen sijaan osallistujille järjestettiin yhteistyössä **Arktista pedagogiikkaa II-hankkeen** kanssa kaksi etäkoulutusta videoiden editointiohjelmista, joiden tallenteet oli mahdollista katsoa myös jälkikäteen. Lisäksi taidetapahtuman ja hankkeen työntekijät tuottivat ohjeistuksen videoiden suunnittelusta ja toteuttamisesta kolmella saamen kielellä ja suomen kielellä. Ohjeet lisättiin taidetapahtuman nettisivuille, missä ne ovat vapaasti käytettävissä myös jatkossa.

Taidetapahtuman julisteen suunnitteli kuvataiteilija **Sunna Kitti**. Juliste kuvasti taidetapahtuman teemaa sekä kannusti videoiden kuvaamiseen, perinteisten käsitöiden tekoon ja yhteisölliseen toimintaan.

Tapahtuman kuvauksia varten laadittiin Saamelaiskäräjien hallintopäällikön hyväksymä koronavaltakunnallisuus suunnitelma, missä Lapin aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti noudatettiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) 21.9.2020 antamaa ja 22.2.2021 päivitettyä ohjetta koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä.

Koulutus- ja oppimateriaalitoimiston työntekijät ovat myös tavanneet Nuorisoseuroja vuoden 2022 valtakunnallisesta On Air-tapahtumasta ja pyrkineet saamaan Saamelaisnuorten taidetapahtuman yhdeksi satelliittitapahtumaksi, jotta saamelaisnuorten edustus ja näkyvyys voitaisiin varmistaa valtakunnallisesti. Koska taidetapahtumalla on jo pitkälle kehittynyt toimintamalli, siirtyminen satelliittitapahtumaksi ei nostaisi paljoa työmäärää eikä kuluja, mutta nostaisi tapahtuman profiilia valtakunnallisesti.

Taidetapahtumatyöntekijä osallistui valtakunnallisen tapahtuman yhteydessä järjestettyyn Nuori Kulturi Talks - Erätauko dialogiin, johon osallistui asiantuntijakeskustelijoita ja taiteen parissa toimivia nuoria. Dialogin aiheena oli ”Kulttuurin harrastaminen tekee tulevaisuuden todelliseksi”. Keskustelua käytiin muun muassa siitä, miten kulttuurin harrastaminen auttaa tekijäänsä haaveilemaan paremmasta tulevaisuudesta ja miksi tulevaisuuden visiointi on tärkeää.

3. Tiedottaminen

Tapahtumasta tiedotettiin saamelaisopettajille, Saamelaiskäräjien nettisivuilla ja taidetapahtuman sosiaalisissa medioissa. Opettajia ja huoltajia varten luotiin myös OneDrive-kansio, josta tiedotteet olivat helposti löydettävissä kielittäin. Taidetapahtuma otti kevään aikana käyttöön uudet hashtagit,

joiden avulla jokaisen vuoden taidetapahtumasta tehdyt julkaisut kerääntyvät yhteen paikkaan: #daiddadahpahus, #taaidatabahtus, #ceaappvuodpeeiv ja #sntaidetapahtuma.

Taidetapahtumalle on vuonna 2020 luotu nettisivut www.saamelaisnuorentaidetapahtuma.com, jonne on kerätty tapahtuman historiikki ja kuvamuistoja vuosikymmenten varrelta. Lisäksi taidetapahtumalla on omat Facebook-sivut 'Saamelaisnuorten taidetapahtuma' ja Instagram-tili @samenuoraid_daiddadahpahus.

Sosiaalisen median mainoksia

4. Lajit ja teema

”Mun lean čeahppi”, ”Moai letne čeahpit” dahje ”Mii leat čeahpit”

”Mun lam čeppi”, ”Muái láán čeepeih” teikâ ”Mij lep čeepeih”

“Mon leäm čea’pp”, “Muána leä’p čie’pp”, le’be “Mij leä’p čie’pp”

(Minä olen taitava..., Me kaksi olemme taitavia..., Me olemme taitavia...)

Saamelaisnuorten taidetapahtuma on yleensä vähintään kahden lajin tapahtuma ja työpajat teemat niihin liittyviä. Poikkeusoloista johtuen tänä vuonna lajeja oli vain yksi ja työpajatkin järjestettiin edellisistä vuosista poiketen etäkoulutuksina.

Vuoden 2021 valtakunnallinen tapahtuma oli myös monitaiteinen. Taidetapahtuman teemaksi valikoituivat osittain poikkeusoloista johtuen videot, joilla lapset ja nuoret kertoivat ja näyttivät saamen kielillä missä he ovat taitavia. Ilmoittautumiset tehtiin Webropol-ohjelman kautta ja videot toimitettiin WeTransfer-ohjelman kautta.

5. Tapahtuman sisältö

Vuoden 2021 juontajina toimivat **Anna Lumikivi** (KS), **Satu Aikio** (IS) ja **Teija Kaartokallio** (PS). Verkkotapahtuman juonnot lähetettiin suorana lähetyksenä Saamelaiskulttuurikeskus Sajoksesta. Tuomarit ja katsojat osallistuivat tapahtumaan etänä. Tapahtuman avasivat **Erke Eriksen** musiikkiesityksellä ja Saamelaiskäräjien puheenjohtaja **Tuomas Aslak Juuso** nuoria kannustavalla puheenvuorolla. Ohjelman alussa nähtiin myös Saamelaiskäräjien lastenkulttuurikeskus Mánnun video porojen sarvien nimityksistä sekä juontajien vetämä taukojumppa, joka perustui luonnossa kulkemiseen.

Pohjoissaamenkielistä pop-rockia esittävältä **Ravgon** -yhtyeeltä tilattiin puolen tunnin mittainen konserttivideo, jolla bändi esitti tapahtumassa uutta, vielä julkaisematonta musiikkiaan. Esiintyminen

oli kuvattu etukäteen *Tuupa Recordsin* studiolla. Ruokatauon aikana esitettiin Yle Sápmin nuorten ohjelma *Sohkaršohkkan* toimittajien tekemiä saamenkielisiä sketsejä ja lisäksi näytöllä kulki kuvia taidetapahtuman historiasivustolta.

Pohjoissaamenkielinen räppäri **Mihkku Laiti** vieraili tapahtumassa. Hän esitti alussa yhden kappaleensa ja osallistui juontajien vetämään haastatteluun, missä hän puhui muun muassa miten hän aloitti räppäämisen, millaista oli olla mukana Talent Suomi-kilpailussa ja mistä hän ammentaa voimavaroja musiikin tekemiseen.

Vaikka tapahtuma järjestettiin verkossa, oli tavoitteena tehdä tapahtumasta mahdollisimman yhteisöllinen ja mielenkiintoinen. Tapahtumassa otettiin etäyhteyksiä videon toimittaneisiin ryhmiin, missä heiltä kyseltiin muun muassa videon idean synnystä. Tuomarit kokoontuivat arvioimaan videot ennen tapahtumaa ja julkistivat tulokset tapahtuman lopuksi.

Vuoden 2021 juontajat

6. Osallistujat ja lukuja

Verkkotapahtumaan ilmoittautui yli 300 saamelaislasta ja -nuorta ja tapahtumaan lähetettiin yhteensä 38 videota ympäri Suomen. Lapset ja nuoret olivat päästäneet luovuutensa valloilleen ja videot olivat hyvin erilaisia verrattuna toisiinsa, mikä edusti hienosti saamelaisyhteisön monimuotoisuutta.

Järjestäjät yllättyivät positiivisesti, että vielä puolitoista vuotta suurelta osin etänä oltuaan lapset ja nuoret olivat innokkaita toteuttamaan videoita ja seuraamaan verkkotapahtumaa. Videota toimitettiin koko maasta Helsingistä Nuorgamiin ja kaikki videot olivat saamenkielisiä. Videoilla kuultiin kolmea Suomessa puhuttua saamen kieltä.

7. Tulokset

Taidetapahtuman arvosteluraadissa on vuosittain jokaisen Suomessa puhutun saamen kielen edustaja. Tänä vuonna raadissa olivat elokuvaohjaaja **Katja Gauriloff** (KS), freelancer-toimittaja **Sáará Seipiharju** (IS) ja elokuvantekijä **Sunna Nousuniemi** (PS). Taidetapahtumassa oli kaksi sarjaa, alle 13-vuotiaat ja 13-20-vuotiaat.

Tapahtumassa palkittiin molemmista sarjoista kolme esitystä ja jaettiin yksi kunniamaininta. Ensimmäiseksi tulleet saivat palkinnoksi selfie/youtube-valon jalustalla videoiden tekoa varten. Lisäksi kaikki palkitut esitysten tekijät saivat kolmijalan puhelimelle videoiden tekoa varten. Kaikki tapahtumaan videolla osallistuneet saivat postitse muistoksi osallistumistodistuksen.

Saamelaisnuorten taidetapahtumasta valitaan vuosittain edustajat valtakunnalliseen Nuori Kulttuuri - tapahtumaan, mikä järjestettiin verkkotapahtumana 21.5.-22.5.2021. Koska tapahtuma järjestettiin verkossa, taidetapahtumalla oli mahdollisuus nimetä useampi esitys saamelaisnuorten edustajiksi. Viisi saamelaisnuorten esitystä osallistui valtakunnalliseen tapahtumaan.

Lisäksi kaikilla videolla tapahtumaan osallistuneilla on mahdollisuus saada videonsa osaksi Skábmagovat - festivaalin www.skabmagovat.fi lasten ja nuorten päivän ohjelmaa.

Saamelaisnuorten taidetapahtuman 2021 tulokset:

13–20-vuotiaat

1. sija **Traditional Goahkka Show**, Utsjoen saamelaislukio: Senja Aikio, Elle Raudasoja ja Jesse Ruokolainen. Ohjaaja Solja Magga.

Jaettu 2. sija **Mii leat čeahpit suohtastallat ja ráfáidit**, Hetan yläaste ja Enontekiön erälukio: Sara-Elina Valkeapää, Biret Juliánna Hætta, Elen-Anne Juuso, Paulus Labba, Per-Jona Labba ja Máret-Elle Valkeapää. Ohjaajat Anne-Mari Kukkonen ja Sinikka Labba.

Jaettu 2. sija **Mij leä'p čie'pp mainstööllâd - Če'vet**, Sevettijärven koulu: Veera Nykänen, Maija Leivo, Markus Porsanger, Johannes Porsanger, Janna-Maria Semenoff, Inari Jomppanen, Iida Jomppanen ja Anna Lias. Ohjaaja Hanna-Maaria Kiprianoff.

Alle 13-vuotiaat

1. sija **Mun lean čeahppi dánsut**, Karesuvannon koulu: Ebba Valkeapää. Ohjaaja Taina Syväjärvi.

2. sija **Muäna leä'p čie'pp räppjed-Maaski tue'kķen**, Sevettijärven koulu: Ilmari Leivo ja Aarni Seri. Ohjaaja Hanna-Maaria Kiprianoff.

3. sija **Mii leat čeahppit dahkat vaikko maid**, Inarin koulu: Biret-Elle Ruotsala, Sara Ellen Safronova, Ksenja Tervaniemi, Ann-Elle Näkkäljärvi, Gábrellen Wolfiina Magga, Paulus Rauhala, Uula Kosonen, Juhan-Henrik Magga, Ante Mihkkal Safronov ja Nils-Matti Paltto. Ohjaaja Siiri Magga.

Kunniamaininta: **Čepis viiljah**, Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävä opetuspilotti: Arola ja Kaius Erola. Ohjaaja Henna Aikio.

Esitykset Traditional Goahkka Show, Mii leat čeahpit suohtastallat ja ráfáidit, Mij leä'p čie'pp mainstööllâd - Če'vet, Mun lean čeahppi dánsut ja Muäna leä'p čie'pp räppjed-Maaski tue'kķen osallistuivat saamelaisnuorten edustajina valtakunnalliseen Nuori Kulttuuri -tapahtumaan.